

חידות לפרשת וישב

הרב זאב וייטמן

- א. שלוש מילים -
כולן פעלים.
הראשונה - עבר,
עתיד - האחרונה.
רצופות המילים שלושתן,
אזן, פה ורגל - רמז וסימן.
- ב. שש פעמים בפרשה נזכרת:
עשייתי, פשיטתי ולקיחתי,
טבילתי, שליחותי והכרתי.
מצא ע"י מי נעשות
כל אחת מהפעולות הנזכרות.
- ג. אחותי בשמואל ב' נזכרת,
לבת מלך אנכי לתפארת.
בפרשה שם תגלה ותלמד,
מה משמעותי כסמל למעמד.
(שם בת המלך - מצוי גם בפרשה.
האם בין השתיים - קשרי משפחה?)
- ד. בפרשתנו -
שעיר עזים שנשחט,
וגדי עזים שנשלח.
ובפרשות שעברו,
עוד שני גדיי עזים נזכרו.
ואולי לא במקרה ולא בכדי,
גם כאן וגם שם מדובר בגדי?
- ה. אמירת "הכר נא" -
בפרשתנו פעמיים נאמרה.
מי ולמי אמרה,
ומה בכל פעם היתה התגובה?
*
- ו. בפרשתנו שני בורות,
בשני מקומות - שתי ארצות.
לראשון מושלכים לבטל חלומות,
ולשני כעונש, ושם פתרון חלומות.
מי ומדוע זאת מעוללים,
ומי המושיעים שמהבור מעלים?
- ז. בגדים רבים בפרשה:
יש שהופשטו ונטלו, ויש שהוסרו.
ופעמיים מסופר שנקרעו,
ופעם שעל מתניים הושמו.
*
- בגד נוסף נזכר בסדרה,
ופעם נוספת - יחידה - בחיי שרה.
כדי לסייע נרמוז כי בשני המקומות
מטרות השימוש בבגד זהות.
ועוד בגד שלאחר ניתן, ברש"י מוזכר.
התוכל למצוא במה בדיוק מדובר?

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ.
התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

ח. שלוש פעמים בפרשתנו דיבה מוציאים:
בראשונה - נזכרת העובדה,
אך לא תוכן הדיבה.
ורש"י גדול הפרשנים
מביא שלוש דעות מחכמים.
בשניה - ידוע תוכנה של הדיבה,
אם כי נעלם שם מגידה.
למי נאמרה - ג"כ נתפרש,
והתוצאה כמעט השלכה לאש.
בשלישית - ג"כ ידוע תוכן האמירה,
למי, ע"י מי ומדוע זו נאמרה.
והפעם, לא קרובה הייתה הישועה,
והשלכה לבית סוהר הייתה התוצאה.

ט. מילים רבות - משמעותן סתומה,
ועיון באונקלוס פותר התעלומה.
אין מדובר רק בתרגום מילולי
אלא גם בפרוש מאוד לא שולי.
למשל, רשימת המילים הבאות,
בתרגום (בלשון ארמית) נזכרות,
וסתומות מבארות:
ערבים, הורגים (תליינים).
כתבי חשבונות, טבעת, שוק, מישור.
ובן חכם (וברש"י - שתי אפשרויות פרוש נוספות).

תשובות

- א. 'ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אומרים נלכה דותינה'.
ב. כתונת פסים. 'ועשה לו כתונת פסים', 'ויפשיטו את יוסף את כותנתו, ויקחו את כתונת יוסף... ויטבלו את הכתונת בדם', 'וישלחו את כתונת הפסים... ויכירה ויאמר כתונת בני'.
ג. בסיפור אמנון ותמר (שמואל ב' י"ג) נאמר שתמר לבשה כתונת פסים 'כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים'. תמר היתה ביתו של דוד המלך, צאצאו של פרץ בן יהודה ותמר.
ד. שעיר העזים שנשחט במכירת יוסף והגדי שנשלח על ידי יהודה לתמר. לפני ברכת יצחק ליעקב, רבקה מבקשת מיעקב שיביא שני גדיי עזים כדי שתעשה אותם מטעמים ליצחק.
ה. השבטים אומרים ליעקב 'הכר נא הכתונת בנך היא אם לא'. תמר אומרת ליהודה 'הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה'. 'וירא יוסף את אחיו ויכירם ויתנכר אליהם... והם לא הכירוהו' (מ"ב, ז'-ח').
ו. האחים משליכים את יוסף לבור בדותן. יוסף מושלח לבית הסוהר במצרים ע"י פוטיפר 'כי גנב גונבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אותי בבור'.
ז. כתונת יוסף הופשטה מעליו. תמר הסירה בגדי אלמנותה. ראובן קרע את בגדיו כשראה שיוסף לא בבור. כששמע יעקב על טריפת יוסף קרע את שמלותיו ושם שק במותניו. תמר התכסתה בצעיף, וכן רבקה התכסתה בצעיף בראותה את יצחק. יהודה נותן לתמר את החותם, הפתילים והמטה לערבון. רש"י ע"פ אונקלוס מבאר שפתילים הם השמלה שמתכסה בה.
ח. 'ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם'. 'ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך'. דברי אשת פוטיפר לפוטיפר.
ט. 'והנה ארחת ישמעאלים- והא שיירת ערבאי, שר הטבחים- רב קטוליא, ויבוא הביתה לעשות מלאכתו- למבדק בכתבי חשבנה, חותמן ופתילך- עזקתך ושושפך (רש"י מבאר- טבעתך ושמלתך). 'וינס ויצא החוצה- וערק ונפק לשוקא, וישלחהו מעמק חברון- ממישר חברון, 'בן זקונים- בר חכים'.